

Fizika, 9 sinf

1. Stolda yotgan va uzunligi $L = 30$ cm bo'lgan chizg'ichning bir uchida massasi $m = 5$ g bo'lgan moddiy nuqta joylashgan. Chizg'ichni stol chetidan $l = 9$ sm ga siljitsak u sirpanib tushadi. Chizg'ichning M massasini toping.

Yechim:

$$1. \text{ Muvozanat sharti} \quad mlg = M\left(\frac{L}{2} - l\right)g \quad (1)$$

$$\text{Demak} \quad M = \frac{ml}{\left(\frac{L}{2} - l\right)} = 7.5 * 10^{-3} \text{ kg}$$

Javob: $M = 7,5$ g.

2. Vertikal yo'nalishda 5 m/s tezlik bilan tushayotgan havo sharidan 125 m balandlikda sharqqa qaratib 14 m/s tezlik bilan tosh uloqtirildi. Shu vaqtda janubdan 5 m/s tezlik bilan shamol esishni boshladi. Shar yerga urilgancha siljish vektorining modulini toping.

Yechim:

Vertikal pastga yo'naltirilgan Z o'qiga proektsiyalarni yozamiz

$$Z = Z_0 + v_{0z}t + \frac{a_z t^2}{2}, \text{ bu yerda } a_z = g \approx 10 \frac{m}{s^2}$$

Demak $t = 4,5$ s.

Bundan sharqqa qarab shar siljishi $x = v_x t \approx 63$ m

Shimolga qarab siljish esa $y = v_y t = 22,5$ m.

Siljish vektorining moduli $S = \sqrt{x^2 + y^2 + z^2}$. $S = 144$ m.

Javob: $S = 144$ m.

3. Yassi yettiburchak shaklidagi elektr zanjirning har bir tomonining qarshiligi R ga teng. Turli uchlarga ulangan ommetr qanday qarshiliklarni ko'rsatadi?

Yechim:

Qo'shni uchlarga ulansa

$$\frac{1}{R_1} = \frac{1}{R} + \frac{1}{6R} \quad (1)$$

$$R_1 = \frac{6}{7}R$$

Keyingi ulanish uchun

$$\frac{1}{R_2} = \frac{1}{2R} + \frac{1}{5R} \quad (2)$$

$$R_2 = \frac{10}{7}R$$

Undan keyingi ulanish uchun

$$\frac{1}{R_3} = \frac{1}{3R} + \frac{1}{4R} \quad (3)$$

$$R_3 = \frac{12}{7}R$$

Javob: $R_1 = \frac{6}{7}R$; $R_2 = \frac{10}{7}R$; $R_3 = \frac{12}{7}R$.

@olimpdep

Fan olimpiadalari bo'yicha
iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash
DEPARTAMENTI